

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

25 iunie 2020*

„Recurs – Funcție publică – Parlamentul European – Agent contractual – Articolele 12a și 24 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene – Hărțuire morală – Cerere de asistență – Dreptul de a fi ascultat – Respingerea cererii de asistență – Articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Întinderea controlului jurisdicțional”

În cauza C-570/18 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 10 septembrie 2018,

HF, reprezentată de A. Tymen, avocate,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Parlamentul European, reprezentat de E. Taneva și de T. Lazian, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, și domniile T. von Danwitz și A. Kumin (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: doamna V. Giacobbo-Peyronnel, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 noiembrie 2019,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 ianuarie 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, recurenta solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 29 iunie 2018, HF/Parlamentul (T-218/17, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:393), prin care acesta i-a respins acțiunea având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei

* Limba de procedură: franceza.

Parlamentului European din 3 iunie 2016 prin care autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă ale acestei instituții a respins cererea sa de asistență introdusă la 11 decembrie 2014 și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pe care aceasta susține că l-a suferit ca urmare a nelegalităților săvârșite de această autoritate pe parcursul soluționării cererii de asistență menționate.

- 2 Prin recursul incident formulat, Parlamentul solicită Curții anularea hotărârii atacate, ca urmare a erorilor de drept săvârșite de Tribunal la punctele 80, 81 și 123 din această hotărâre, respingerea acțiunii în primă instanță și obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

Cadrul juridic

- 3 Articolul 12a din Statutul funcționarilor Uniunii Europene, în versiunea aplicabilă litigiului (denumit în continuare „statutul”), prevede:

„(1) Funcționarul se abține de la orice formă de hărțuire morală și sexuală.

[...]

(3) Prin hărțuire morală se înțelege orice conduită abuzivă de lungă durată, repetată sau sistematică, ce se manifestă prin comportament, limbaj, acte, gesturi și înscrisuri care sunt intenționate și care aduc atingere personalității, demnității sau integrității fizice sau psihice ale unei persoane.”

- 4 Articolul 24 din acest statut prevede:

„Uniunea oferă asistență funcționarului, în special în procedurile împotriva autorilor de amenințări, ultraj, insulte, acte sau declarații defăimătoare sau alte infracțiuni împotriva persoanei și a proprietății, la care funcționarul sau membrii familiei sale sunt supuși ca urmare a calității pe care o are și a atribuțiilor sale.

Ea repară în mod solidar prejudiciile pe care funcționarul le suferă în astfel de cazuri, în măsura în care funcționarul, cu intenție sau printr-o neglijență gravă, nu a fost la originea prejudiciilor în cauză și nu a putut să obțină repararea prejudiciilor din partea autorului acestora.”

- 5 Potrivit articolului 90 din statutul menționat:

„(1) Orice persoană căreia i se aplică prezentul statut poate adresa autorității împuternicite să facă numiri o cerere de adoptare a unei decizii în ceea ce o privește. În termen de patru luni de la data depunerii cererii, autoritatea comunică persoanei în cauză decizia motivată. În cazul în care, la expirarea termenului menționat anterior, nu se dă niciun răspuns, lipsa acestuia se interpretează ca o decizie implicită de respingere a cererii, care poate face obiectul unei reclamații în conformitate cu alineatul următor.

(2) Orice persoană căreia i se aplică prezentul statut poate adresa autorității împuternicite să facă numiri o reclamație împotriva unui act care o lezează, indiferent dacă autoritatea menționată anterior a adoptat o decizie sau dacă nu a adoptat o măsură impusă de statut. Reclamația trebuie depusă în termen de trei luni [...]

[...]

În termen de patru luni de la data depunerii reclamației, autoritatea comunică persoanei în cauză decizia motivată. În cazul în care, la expirarea termenului menționat anterior, nu se dă niciun răspuns, lipsa acestuia se interpretează ca fiind o decizie implicită de respingere a reclamației, care poate fi atacată în justiție în conformitate cu articolul 91.”

Istoricul litigiului

- 6 Istoricul litigiului este expus la punctele 1-33 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.
- 7 Între anii 2005 și 2015, recurenta, HF, a lucrat, în calități diferite, și anume în calitate de agent auxiliar, de agent contractual sau de agent temporar, în cadrul Unității de audiovizual a Direcției Generale „Comunicare” a Parlamentului European.
- 8 Prin scrisoarea din 11 decembrie 2014, adresată secretarului general al Parlamentului (denumit în continuare „secretarul general”) și, în copie, președintelui comitetului consultativ privind hărțuirea și prevenirea acesteia la locul de muncă (denumit în continuare „comitetul consultativ”), precum și președintelui Parlamentului și directorului general al Direcției Generale (DG) „Personal” din cadrul Secretariatului General al Parlamentului (denumit în continuare „directorul general de personal”), recurenta a formulat, în temeiul articolului 90 alineatul (1) din statut, o cerere de asistență în sensul articolului 24 din statut (denumită în continuare „cererea de asistență”). Ea a solicitat, mai precis, să fie adoptate măsuri urgente pentru a o proteja imediat de presupusul autor al hărțuirii și să fie inițiată o anchetă administrativă de către autoritatea abilitată să încheie contractele de muncă a Parlamentului (denumită în continuare „AAIC”) pentru a se stabili realitatea faptelor.
- 9 În susținerea acestei cereri, recurenta a arătat că este victima unei hărțuiri morale, în sensul articolului 12a din statut, din partea șefului Unității de audiovizual (denumit în continuare „șeful de unitate”). Această hărțuire s-ar fi materializat prin comportamente, cuvinte și înscrisuri ale acestuia din urmă, în special în cadrul reuniunilor serviciului.
- 10 Prin scrisoarea din 4 februarie 2015, directorul general de personal a informat recurenta că a fost adoptată în favoarea sa o măsură care consta în schimbarea repartizării sale la unitatea de program de vizite, pentru a o îndepărta de șeful de unitate.
- 11 Prin scrisoarea din 8 decembrie 2015, directorul general de personal a informat-o pe recurentă cu privire la intenția sa de a considera nefondată cererea de asistență, în special în urma audierii de către comitetul consultativ a șefului de unitate și a altor 14 funcționari și agenți ai Unității de audiovizual.
- 12 Prin scrisoarea din 17 decembrie 2015, recurenta a solicitat comunicarea raportului, în opinia sa, de „anchetă”, întocmit de comitetul consultativ. Această solicitare a fost reiterată prin scrisoarea din 5 februarie 2016.
- 13 Prin scrisoarea din 9 februarie 2016, directorul general de personal i-a acordat recuratei un termen care expira la 1 aprilie 2016 pentru a-și depune observațiile scrise în ceea ce privește intenția sa de a respinge cererea de asistență menționată. Pe de altă parte, acesta i-a indicat că comitetul consultativ îi adresase doar un aviz prin care s-a constatat inexistența unei hărțuiri morale. În această privință, ar fi fost normal ca comitetul consultativ să nu îi comunice un raport, astfel cum se prevede la articolul 14 din normele interne în materie de hărțuire, întrucât un asemenea raport ar fi întocmit de comitetul consultativ doar în cazurile în care comitetul respectiv constată existența unei hărțuiri morale.
- 14 La 1 aprilie 2016, recurenta a depus observații scrise, în cuprinsul cărora, reiterând faptul că comportamentul șefului de unitate față de ea constituia o hărțuire morală în sensul articolului 12a din statut, ea a contestat printre altele afirmația directorului general de personal potrivit căreia comitetul consultativ nu ar fi întocmit niciun raport în sensul articolului 14 din normele interne în materie de hărțuire, ci ar fi emis doar un aviz. În această privință, ea a susținut că refuzul directorului general de personal de a-i comunica integral concluziile comitetului consultativ nu îi respecta dreptul la apărare și lipsa de orice efect util observațiile pe care aceasta le-a prezentat.

- 15 Prin decizia din 3 iunie 2016, directorul general de personal, acționând în calitate de AAIC, a respins cererea de asistență (denumită în continuare „decizia în litigiu”). În această decizie, el a indicat printre altele că recurenta a fost informată, în mod complet și detaliat, cu privire la motivele pentru care intenționa, la 8 decembrie 2015, să respingă cererea de asistență. În plus, potrivit directorului general de personal, pe de o parte, recurenta nu avea niciun drept subiectiv să i se comunice vreun raport de anchetă, vreun aviz sau procesele-verbale de audiere a martorilor întocmite de comitetul consultativ. Pe de altă parte, directorul general de personal a menținut analiza pe care o efectuase în scrisoarea sa din 8 decembrie 2015 și, în consecință, a decis să nu recunoască faptul că situația descrisă de recurentă intra în domeniul de aplicare al noțiunii de „hărțuire morală” în sensul articolului 12a din statut.
- 16 La 6 septembrie 2016, recurenta a introdus, în temeiul articolului 90 alineatul (2) din statut, o reclamație împotriva deciziei în litigiu. În susținerea acestei reclamații, ea a invocat o încălcare a dreptului la apărare, a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a dreptului de a fi ascultat și a principiului contradictorialității, precum și neregularități în procedura urmată de comitetul consultativ, erori vădite de apreciere, o încălcare a articolelor 12a și 24 din statut, precum și a obligației de asistență și a obligației de solitudine.
- 17 Prin decizia din 4 ianuarie 2017, secretarul general, în calitatea sa de AAIC, a respins reclamația menționată.
- 18 În ceea ce privește critica recurentei referitoare la necomunicarea de către AAIC a raportului întocmit de comitetul consultativ și a proceselor-verbale de audiere a martorilor, secretarul general a considerat printre altele că, având în vedere jurisprudența rezultată din Hotărârea din 11 iulie 2013, Tzirani/Comisia (F-46/11, EU:F:2013:115), și din Hotărârea din 23 septembrie 2015, Cerafogli/BCE (T-114/13 P, EU:T:2015:678), AAIC nu avea obligația de a-i transmite recurentei aceste documente, în special având în vedere că, în cadrul Parlamentului, comitetul consultativ trebuia să lucreze în cea mai mare confidențialitate și că lucrările sale erau secrete. Or, dată fiind necesitatea de a asigura libertatea de exprimare a tuturor părților interesate, în special a martorilor, nu ar fi fost posibil ca AAIC să transmită documentele menționate recurentei.
- 19 În ceea ce privește existența, în speță, a unui caz de „hărțuire morală” în sensul articolului 12a alineatul (3) din statut, secretarul general a apreciat că, „în general, faptele invocate de [recurentă] nu par să constituie o conduită abuzivă din partea unui șef de unitate față de un subordonat”.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 20 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 12 aprilie 2017, recurenta a introdus o acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei Parlamentului din 3 iunie 2016 prin care AAIC a respins cererea sa de asistență introdusă la 11 decembrie 2014 și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pe care ea apreciază că l-a suferit ca urmare a nelegalităților săvârșite de această autoritate pe parcursul soluționării cererii respective.
- 21 În susținerea concluziilor sale în anulare, recurenta a invocat trei motive, întemeiate, primul, pe încălcarea dreptului la apărare, a articolului 41 din cartă, a dreptului de a fi ascultat și a principiului contradictorialității, al doilea, pe erori procedurale și, mai precis, pe faptul că procedura urmată de comitetul consultativ ar fi fost deficientă și părtinitoare, precum și, al treilea, pe erori vădite de apreciere, pe încălcarea obligației de asistență și a obligației de solitudine, precum și pe încălcarea articolelor 12a și 24 din statut.
- 22 În susținerea concluziilor sale privind repararea prejudiciului său, recurenta susține că a suferit un prejudiciu moral ca urmare a nelegalităților săvârșite de AAIC atunci când i-a soluționat cererea de asistență. Ea a solicitat, pentru aceste motive, acordarea unei sume de 70 000 de euro cu titlu de

despăgubire. De asemenea, recurenta a solicitat o sumă suplimentară de 20 000 de euro pentru repararea prejudiciului moral rezultat din neregularitățile care au afectat procedura de anchetă, în speță în ceea ce privește lucrările comitetului consultativ. Astfel, potrivit recurenteii, AAIC ar fi încălcat, printre altele, principiul termenului rezonabil în ceea ce privește soluționarea cererii de asistență.

23 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în întregime ca nefondată.

Concluziile părților

Concluziile formulate în recurs

24 Prin recursul formulat, recurenta solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate și, în consecință,
- admiterea concluziilor formulate de recurentă în primă instanță;
- anularea deciziei în litigiu;
- obligarea Parlamentului la repararea prejudiciului său moral, evaluat *ex æquo et bono* la suma de 90 000 de euro, și
- obligarea Parlamentului la plata tuturor cheltuielilor de judecată aferente judecății în fața celor două instanțe.

25 Parlamentul solicită Curții:

- declararea recursului ca nefondat și
- obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

Concluziile formulate în recursul incident

26 Prin recursul incident formulat, Parlamentul solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- pronunțarea pe fond pentru a respinge acțiunea și
- obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

27 Recurenta solicită Curții:

- confirmarea hotărârii atacate în ceea ce privește principiile stabilite la punctele 80, 81 și 123 din această hotărâre;
- anularea hotărârii atacate în măsura în care prin aceasta au fost respinse cererile recurenteii și, în consecință,
- admiterea concluziilor formulate de recurentă în primă instanță;

- anularea deciziei în litigiu;
- obligarea Parlamentului la repararea prejudiciului său moral, evaluat *ex æquo et bono* la suma de 90 000 de euro, și
- obligarea Parlamentului la plata tuturor cheltuielilor de judecată aferente judecății în fața celor două instanțe.

Cu privire la recursul incident

Argumentația părților

- 28 În susținerea recursului incident formulat, Parlamentul invocă două motive întemeiate, primul, pe o eroare de drept săvârșită de Tribunal prin faptul că, la punctul 81 din hotărârea atacată, a considerat că această instituție ar fi trebuit să îi transmită lui HF avizul comitetului consultativ și al doilea, pe o eroare de drept, la punctul 123 din hotărârea atacată, întrucât Tribunalul nu s-a limitat la examinarea unei erori vădite de apreciere.
- 29 Recurenta contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 30 Trebuie amintit de la bun început că este de competența Curții să invoce din oficiu orice aspect referitor la admisibilitatea recursului sau a motivelor recursului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2008, Neirinck/Comisia, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 31 Trebuie arătat, în această privință, că, pe de o parte, în temeiul articolului 56 primul și al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata pot fi atacate cu recurs de oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte.
- 32 Pe de altă parte, articolul 178 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții prevede că pe calea recursului incident se poate cere anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului.
- 33 În speță, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 37 din concluziile sale, din moment ce Tribunalul a respins acțiunea recurente și, astfel, cererea acesteia de anulare a deciziei în litigiu, nu se poate considera că Parlamentul a căzut în pretenții.
- 34 Din moment ce cele două motive al recursului incident nu urmăresc, în realitate, decât obținerea unei substituiri a motivelor în ceea ce privește analiza efectuată de Tribunal la punctele 80, 81 și 123 din hotărârea atacată, acestea nu pot să fie primite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 martie 2019, Canadian Solar Emea și alții/Consiliul, C-236/17 P, EU:C:2019:258, punctul 75, precum și jurisprudența citată).
- 35 Rezultă că cele două motive ale recursului incident trebuie înlăturate ca inadmisibile.
- 36 În ceea ce privește cererea Parlamentului privind cheltuielile de judecată, este suficient să se amintească faptul că, în temeiul articolului 58 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul nu poate privi exclusiv taxele și cheltuielile de judecată. Or, întrucât cele două motive ale recursului incident sunt inadmisibile, această cerere a Parlamentului nu poate fi primită.
- 37 Având în vedere considerațiile care precedă, recursul incident trebuie respins în totalitate.

Cu privire la recursul principal

- 38 În susținerea recursului său, recurenta invocă trei motive. Primul este întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, consacrat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă. Al doilea este întemeiat pe încălcarea articolului 41 alineatul (1) din cartă și a obligației de motivare care îi revine Tribunalului, precum și pe o denaturare a conținutului dosarului și a argumentelor sale. Al treilea este întemeiat pe încălcarea articolului 31 alineatul (1) din cartă, a articolului 12a alineatele (1) și (3) din statut, precum și a articolului 24 din acest statut.

Argumentația părților

- 39 Potrivit recurente, în primul rând, Tribunalul a încălcat articolul 12a alineatele (1) și (3) din statut, precum și articolul 24 din acest statut, întrucât nu a ținut seama, la punctele 84 și 85 din hotărârea atacată, decât de unul dintre obiectivele soluționării unei cereri de asistență, și anume de cel care constă în readucerea liniștii în cadrul serviciului în cauză, fără a ține seama de un alt obiectiv dintre cele menționate, care a fost totuși amintit la punctul 83 din această hotărâre, și anume punerea în aplicare concretă a interdicției privind orice formă de hărțuire morală.
- 40 În al doilea rând, hotărârea atacată ar fi afectată de un viciu de motivare și de o contradicție, întrucât Tribunalul ar fi considerat că procesele-verbale de audiere a martorilor nu trebuiau comunicate recurente, pentru a se proteja anonimatul acestor martori. Astfel, deși ar fi precizat, la punctul 80 din hotărârea atacată, că avizul comitetului consultativ putea fi întocmit într-o formă neconfidențială cu respectarea anonimatului acordat martorilor, Tribunalul nu ar fi adoptat o poziție în acest sens cu privire la procesele-verbale de audiere. Astfel, fără vreo explicație, Tribunalul nu ar aplica aceleași criterii în cazul celor două documente în cauză în ceea ce privește caracterul lor comunicabil. De asemenea, Tribunalul s-ar fi contrazis, întrucât nu ar fi ținut seama de posibila anonimizare a proceselor-verbale de audiere a martorilor, deși același obiectiv de garantare a anonimatului martorilor se aplică atât în cazul comunicării avizului comitetului consultativ, cât și în cel al acestor procese-verbale de audiere.
- 41 Potrivit recurente, întrucât nelegalitățile pe care le-a constatat, la punctele 83-85 din hotărârea atacată, au determinat Tribunalul să considere că procesele-verbale de audiere a martorilor nu trebuiau să îi fie comunicate înainte ca ea să își prezinte observațiile, Tribunalul a încălcat, prin intermediul acestora, articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, precum și dreptul său de a fi ascultată.
- 42 În al treilea rând, recurenta susține în esență că, la punctul 89 din hotărârea atacată, Tribunalul a admis în mod implicit, dar necesar, că dreptul său de a fi ascultată nu fusese garantat, recunoscând că, pentru a soluționa cererea de asistență, AAIC avea nevoie de procesele-verbale de audiere pentru a completa caracterul succint al avizului comitetului consultativ.
- 43 În al patrulea rând, recurenta apreciază în esență că, deși Tribunalul a admis, la punctul 90 din hotărârea atacată, că ea a adus argumente noi întemeiate pe procesele-verbale de audiere în faza contencioasă, care puteau conduce la un rezultat diferit în ceea ce privește soluționarea cererii de asistență, acesta a statuat că nu a avut loc nicio încălcare a dreptului de a fi ascultat. Potrivit recurente, această apreciere a Tribunalului se bazează pe premisa eronată potrivit căreia procesele-verbale de audiere nu trebuiau să îi fie comunicate.
- 44 Ca răspuns, Parlamentul consideră în esență că primul motiv trebuie respins ca fiind nefondat.
- 45 Parlamentul susține, în primul rând, că, potrivit articolului 41 alineatul (2) litera (b) din cartă, confidențialitatea constituie o limită legitimă a dreptului de a fi ascultat.

- 46 În această privință, Parlamentul precizează că este indispensabil să se garanteze confidențialitatea mărturiilor în cursul anchetelor administrative, nu numai față de pretinsul autor al hărțuirii, ci și în raport cu reclamantul, pentru a garanta libertatea de exprimare a martorilor. Astfel, pe de o parte, o eventuală ridicare a acestei confidențialități, în special în etapa contencioasă, ar putea împiedica desfășurarea unor anchete neutre și obiective care să beneficieze fără rețineri de contribuția unor persoane chemate să fie ascultate, pe bază voluntară, în calitate de martori. Pe de altă parte, confidențialitatea ar oferi garanții martorilor respectivi, întrucât aceștia ar avea astfel asigurarea că nu vor trebui să facă față nici unor represalii, nici unor presiuni din partea persoanelor implicate.
- 47 Parlamentul adaugă că, în conformitate cu normele sale interne în materie, președintele comitetului consultativ asigură martorii că depoziția lor va rămâne confidențială.
- 48 În al doilea rând, Parlamentul arată că obiectivul readucerii liniștii în cadrul serviciului este complementar și indisociabil celui care constă în încetarea hărțuirii. Astfel, ridicarea confidențialității ar putea, probabil, să conducă la conflicte în cadrul serviciului, intensificând o eventuală animozitate în cadrul acestuia. În consecință, recurenta nu ar putea pretinde că Tribunalul nu a luat în considerare al doilea dintre aceste obiective.
- 49 În al treilea rând, Parlamentul subliniază că anonimizarea unei audieri, și anume ștergerea numelui martorilor, nu este suficientă pentru a se garanta imposibilitatea identificării persoanei care depune mărturie, dat fiind că martorul poate fi identificat și prin compararea informațiilor și în special prin înșeși faptele pe care le atestă.
- 50 În al patrulea rând, Parlamentul susține că recurentei i s-a dat pe deplin posibilitatea să își exercite dreptul de a fi ascultată, în temeiul articolului 41 din cartă, la 1 aprilie 2016, întrucât, la această dată, ea a primit comunicarea motivelor pe care administrația își baza intenția de a-i respinge cererea de asistență. În acest context, Parlamentul amintește că, potrivit instanței Uniunii, în materie de asistență pentru hărțuire, autorul cererii de asistență nu beneficiază de o protecție juridică tot atât de extinsă precum cea acordată în cadrul dreptului la apărare, însă, pentru a se respecta dreptul la bună administrare, beneficiază de dreptul de a fi ascultat, în conformitate cu articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă.
- 51 În consecință, o interpretare corectă a articolului 41 din cartă nu ar presupune ca recurenta să aibă dreptul să primească toate documentele întocmite în cadrul soluționării cererii sale de asistență, ci numai motivele pe care administrația își baza intenția de a respinge această cerere. Ar rezulta că recurenta nu ar putea avea acces la procesele verbale de audiere în temeiul exercitării dreptului său de a fi ascultată.
- 52 În al cincilea rând, în ceea ce privește obiecția recurentei referitoare la punctul 90 din hotărârea atacată, Parlamentul apreciază că aceasta este inoperantă, întrucât, în orice caz, recurenta nu poate avea acces la mărturii care, prin natura lor, sunt confidențiale. Chiar în ipoteza în care recurenta ar avea un astfel de drept, Parlamentul consideră că aceasta nu a prezentat niciun argument nou care ar fi putut avea un impact asupra deciziei directorului general de personal din 3 iunie 2016 de respingere a cererii de asistență.

Aprecierea Curții

- 53 Prin intermediul primului motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului o încălcare a dreptului de a fi ascultat, astfel cum este garantat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, întrucât a considerat că faptul că aceștia i s-a refuzat accesul la procesele-verbale de audiere a martorilor întocmite de comitetul consultativ, înainte de adoptarea deciziei în litigiu, nu era contrar acestei dispoziții.

- 54 În primul rând, trebuie arătat că recurenta a fost, cu siguranță, ascultată de AAIC pe baza scrisorii din 8 decembrie 2015, care cuprindea motivele pentru care directorul general de personal intenționa să îi respingă cererea de asistență. Cu toate acestea, recurenta nu dispunea nici de avizul comitetului consultativ, nici de procesele-verbale ale audierilor efectuate de acest comitet pentru a-și formula observațiile cu privire la motivele invocate de AAIC în scrisoarea amintită în vederea respingerii cererii de asistență.
- 55 În al doilea rând, astfel cum a amintit Tribunalul la punctele 73 și 74 din hotărârea atacată, din moment ce prin decizia în litigiu se respinge cererea de asistență și, în consecință, se concluzionează că nu există o hărțuire morală, aceasta constituie o măsură individuală luată față de recurentă și care îi poate aduce atingere, în sensul articolului 41 alineatul (2) din cartă.
- 56 În al treilea rând, trebuie precizat că, în cadrul unei proceduri precum cea în discuție, pretinsa victimă a unei hărțuiri se poate prevala de dreptul de a fi ascultată, în temeiul principiului buneii administrări. Astfel, articolul 41 din cartă, intitulat „Dreptul la bună administrare”, prevede la alineatul (1) că orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor și a organelor Uniunii.
- 57 Pe de altă parte, alineatul (2) al articolului 41 menționat prevede că acest drept la bună administrare cuprinde în principal dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere, dreptul oricărei persoane de acces la dosarul propriu, cu respectarea intereselor legitime legate de confidențialitate și de secretul profesional și comercial, precum și obligația administrației de a-și motiva deciziile.
- 58 În special, dreptul de a fi ascultat garantează oricărei persoane posibilitatea de a-și exprima în mod util și efectiv punctul de vedere în cursul procedurii administrative și înainte de adoptarea oricărei decizii susceptibile să îi afecteze în mod defavorabil interesele (a se vedea Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 53).
- 59 Drept urmare, revine Curții sarcina de a verifica dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a statuat, la punctele 82-87 din hotărârea atacată, că dreptul de a fi ascultat nu implica obligația de a-i transmite recurente procesele-verbale de audiere a martorilor înainte de adoptarea deciziei în litigiu. În acest sens, Tribunalul a considerat că, în principiu, pentru a asigura punerea în aplicare eficace a interdicției privind orice formă de hărțuire morală la locul de muncă, administrația poate să prevadă posibilitatea de a garanta martorilor care acceptă să furnizeze relatări ale faptelor în litigiu într-un caz de presupusă hărțuire că mărturiile lor vor rămâne confidențiale atât față de pretinsul autor al hărțuirii, cât și în raport cu eventuala victimă.
- 60 Curtea a considerat deja, în cadrul unui litigiu în materie de hărțuire care implica funcționari europeni, că persoana care a depus o plângere pentru hărțuire la direcția de personal era îndreptățită, pentru a putea să își prezinte observațiile în mod util instituției în cauză înainte ca aceasta să ia o decizie, să i se comunice, cel puțin, un rezumat al declarațiilor persoanei acuzate de hărțuire și ale diferitor martori audiați în cursul procedurii de anchetă, comunicarea acestui rezumat trebuind să fie efectuată, dacă este cazul, cu respectarea principiului confidențialității. Curtea a precizat că acest lucru era valabil în măsura în care declarațiile respective au fost utilizate în raportul transmis autorității care a luat decizia de a nu da curs plângerii și care cuprindea recomandări în considerarea cărora această autoritate și-a întemeiat decizia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 57).
- 61 În speță, din cuprinsul punctelor 80 și 89 din hotărârea atacată reiese că, pentru a soluționa cererea de asistență, AAIC nu dispunea doar de avizul comitetului consultativ, ci și de procesele-verbale de audiere a martorilor, care furnizau o imagine de ansamblu și detaliată a realității faptelor, precum și a modului în care ele erau percepute de diferiți membri ai personalului unității în cauză.

- 62 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 62 din concluziile sale, întrucât procesele-verbale de audiere au fost luate în considerare de AAIC în vederea adoptării deciziei în litigiu, recurenta trebuia să își poată exprima punctul de vedere în privința lor. Prin urmare, recurenta era îndreptățită, pentru a putea să își prezinte observațiile în mod util, să i se comunice, cel puțin, un rezumat atât al avizului comitetului consultativ, cât și al proceselor-verbale de audiere a martorilor, în măsura în care AAIC și-a întemeiat decizia în litigiu pe aceste documente.
- 63 Cu toate acestea, comunicarea documentelor menționate către recurentă trebuia să fie efectuată cu respectarea intereselor legitime legate de confidențialitate, care trebuie, astfel, să fie evaluate comparativ cu dreptul de a fi ascultat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEL, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 57).
- 64 Tribunalul a apreciat, la punctul 83 din hotărârea atacată, că administrația putea să prevadă posibilitatea de a garanta martorilor audiați în cadrul unei anchete că mărturiile lor vor rămâne confidențiale.
- 65 Or, această libertate acordată administrației nu este în mod necesar incompatibilă cu respectarea dreptului de a fi ascultat al persoanei care a denunțat fapte de hărțuire.
- 66 Astfel, pentru a se garanta confidențialitatea mărturiilor și obiectivele pe care aceasta le protejează, asigurându-se totodată că recurenta este ascultată în mod util înainte să fie adoptată o decizie care o lezează, astfel cum a subliniat domnul avocat general la punctul 71 din concluziile sale, se poate recurge la anumite tehnici precum anonimizarea sau divulgarea esenței mărturiilor sub forma unui rezumat sau chiar mascarea anumitor părți din conținutul acestor mărturii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEL, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 59).
- 67 Or, Tribunalul a considerat că AAIC nu a încălcat dreptul recurentei de a fi ascultată prin faptul că a refuzat să îi transmită procesele-verbale de audiere a martorilor înainte de adoptarea deciziei în litigiu, fără a verifica dacă era posibilă concilierea respectării intereselor legitime legate de confidențialitate cu acest drept.
- 68 În plus, trebuie subliniat că tehnici precum cele menționate la punctul 66 din prezenta hotărâre au fost utilizate chiar în cursul procedurii în fața Tribunalului, care a dispus Parlamentului să prezinte o versiune anonimată a proceselor-verbale în cauză, parțial mascată.
- 69 În consecință, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 76 din concluziile sale, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a constatat că era contrar cerințelor care rezultă din articolul 41 din cartă faptul că recurentei nu i s-a comunicat, cel puțin, un rezumat anonimizat al declarațiilor diferitor martori și că ea nu a putut fi ascultată cu privire la acestea, astfel încât nu i s-a dat posibilitatea să formuleze în mod util observații cu privire la conținutul lor înainte ca directorul general de personal să ia decizia în litigiu, care îi aducea atingere.
- 70 Rezultă din ceea ce precedă că se impune admiterea primului motiv al recursului principal și anularea hotărârii atacate, pe acest temei, în ansamblul său, fără a fi necesar să se examineze celelalte argumente invocate de recurentă în cadrul acestui motiv, nici celelalte motive ale recursului principal.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 71 În conformitate cu articolul 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta poate, atunci când anulează decizia Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.

- 72 Or, trebuie amintit că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că o încălcare a dreptului la apărare, în special a dreptului de fi ascultat, nu determină anularea deciziei adoptate în urma unei proceduri decât dacă, în lipsa acestei neregularități, această procedură ar fi putut avea un rezultat diferit (Hotărârea din 10 septembrie 2013, G. și R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punctul 38, precum și Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEL, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 76).
- 73 În speță, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 69 din prezenta hotărâre, recurenteii nu i s-a comunicat, cu încălcarea articolului 41 din cartă, cel puțin, un rezumat anonimizat al declarațiilor diferitor martori și ea nu a putut fi ascultată cu privire la acestea, astfel încât nu i s-a dat posibilitatea să formuleze în mod util observații cu privire la conținutul acestora înainte ca directorul general de personal să ia decizia în litigiu, care îi aducea atingere. Or, după cum a arătat domnul avocat general la punctele 121-123 din concluziile sale, această necomunicare constituie o neregularitate care a afectat în mod inevitabil atât avizul comitetului consultativ, cât și decizia în litigiu. Astfel, dacă recurenteii i s-ar fi acordat posibilitatea de a fi ascultată în mod util, ea ar fi putut să îl convingă pe directorul general de personal că era posibilă o altă apreciere a faptelor și a diferitor elemente de context, determinantă pentru decizia respectivă, și că acestora trebuia să li se atribuie o pondere diferită.
- 74 Prin urmare, nu poate fi exclus ca decizia luată de directorul general de personal cu privire la cererea de asistență prezentată de recurentă să fi fost pozitivă.
- 75 În consecință, se impune anularea deciziei în litigiu.
- 76 În ceea ce privește concluziile în repararea prejudiciului prezentate de recurentă, trebuie arătat că anularea deciziei în litigiu constituie o reparare adecvată a oricărui prejudiciu moral pe care recurenta l-a putut suferi în speță.
- 77 Concluziile în repararea acestui prejudiciu moral sunt, așadar, lipsite de obiect și nu este necesară pronunțarea în această privință (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEL, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 81).
- 78 În aceste condiții, concluziile prezentate de recurentă în repararea prejudiciului său trebuie să fie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 79 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 80 Conform articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 81 Întrucât Parlamentul a căzut în pretenții cu privire la partea esențială a concluziilor sale, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligat să suporte și cheltuielile de judecată efectuate de recurentă, aferente, conform concluziilor acesteia din urmă, atât procedurii în primă instanță, cât și procedurii de recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

- 1) Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 29 iunie 2018, HF/Parlamentul (T-218/17, EU:T:2018:393).**

- 2) **Anulează decizia directorului general de personal al Parlamentului European, acționând în calitate de autoritate abilitată să încheie contractele de muncă ale acestei instituții, din 3 iunie 2016 de respingere a cererii de asistență, în sensul articolului 24 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene, solicitată de HF.**
- 3) **Respinge în rest acțiunea.**
- 4) **Obligă Parlamentul European să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de HF, aferente atât procedurii în primă instanță, cât și procedurii de recurs.**

Semnături